

OVER NOTEN

S.J. Wertheim

Jaren geleden lanceerde het ministerie van LNV het idee om te werken aan een grotere verscheidenheid van gewassen. Op het Proefstation voor de Fruitteelt te Wilhelminadorp, thans Fruitteeltpraktijkonderzoek, FPO, te Randwijk, werd toen een flink aantal minder bekende houtige gewassen met eetbare vruchten onder de loep genomen. Walnoot en hazelaar sprongen naar voren. Bij deze twee soorten kwamen rassen voor die regelmatig goede producties van noten van goede kwaliteit gaven. De jarenlange toetsing mondde uit in de aanbeveling van een aantal rassen. Deze zijn opgenomen in de 19e Rassenlijst voor Groot-fruitgewassen 1999, een uitgave van FPO, CPRO-DLO en de Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO). Bij de walnoot wordt één ras algemeen aanbevolen (Broadview), één voor beperkte teelt (Buccaneer) en twee als voor ons land nieuw ras, waarmee meer ervaringen moeten worden opgedaan (Nr. 139 en Parisienne). Bij hazelaar worden twee rassen algemeen aanbevolen (Gunslebert en Gustav's Zeller), één voor beperkte teelt (Lang Tidlig Zeller) en zelfs vijf als nieuw (Camponica, Morell, Negret, Pautet, Tonda di Giffoni).

Noten en natuur

Waarom deze informatie in het blad van IKC-Natuurbeheer? De reden is dat wanneer in het kader van natuurbeheer, of zo maar door liefhebbers, het planten van walnoten of hazelaars wordt overwogen, het nuttige met het aange-name kan worden verenigd. Het is immers leuker om soorten te planten die veel noten geven die ook nog goed te eten zijn. In de praktijk worden nog zaailingen geplant of vegetatief vermeerderde rassen die uit oogpunt van kwantiteit en kwaliteit van de noten niet goed genoeg zijn.

De ervaringen van het FPO zijn verkregen op één standplaats, maar worden bevestigd door gunstige ervaringen op andere plaatsen. Natuurlijk zijn de ervaringen wel gestoeld op planten die voldoende in het licht staan. Dat is essentieel voor een goede vruchtbaarheid, al zal dat in natuurlijke situaties lang niet altijd het geval zijn. Positief is verder dat bij geen enkel walnotenras gewasbescherming te pas kwam. Bij de hazelaar was er slechts in een enkel jaar sprake van een enkele luisbestrijding. Walnoten worden ook geplant voor het hout. Of vrucht- en houtproductie met de genoemde rassen is te verenigen, lijkt een kwestie van plantmateriaal: hoogstam in plaats van laagstam. In het

eerste geval laat de productie langer op zich wachten. Als de hazelaar in randbeplantingen zal worden gebruikt, zal de notenproductie daaronder kunnen lijden. Toch lijkt het beter om rassen te kiezen die in elk geval bewezen hebben goed te kunnen dragen.

Vreemde noot

Bij natuurbeheer wordt graag de voorkeur gegeven aan inheemse soorten. Voor hazelaar is dat geen probleem; de soort hoort hier thuis, al geldt dat natuurlijk niet voor alle rassen. Enkele van bovengenoemde rassen zijn al zeer oud en afkomstig uit nabij gelegen streken. Walnoot is niet inheems, maar wel al zeer lang in ons land aanwezig. Het voorvoegsel 'wal' is hiervan stille getui-

Foto: Fruitteeltpraktijkonderzoek Randwijk

ge, want het zou afstammen van 'welsh' wat vreemd betekent. Kennelijk was men zo aan de hazelnoot gewend dat de walnoot als vreemd werd ervaren. Hoe dan ook, walnotenbomen hebben lang ons landschap versierd en de rassen zijn al aardig oud. Kortom er zijn noten die geschikt lijken voor toepassing in het Nederlandse natuurbeheer.

De kennis over noten is samengevat in genoemde rassenlijst.

Correspondentieadres: CPRO, Postbus 16, 6700 AA Wageningen, tel. 0317-4477001, fax 0317-418094, e-mail: j.j.bakker@cpro.dlo.nl. Meer informatie over walnoot staat in Acta Horticulturae 442(1997): 425-427. Meer informatie over hazelaar in Fruit Varieties Journal 51 1997: 88-93 en FAO Nucis-Newsletter 6 1997: 17-19. Het FPO is te bereiken op Lingewal 1, 6668 LA Randwijk. e-mail: s.j.wertheim@fpo.agro.nl

143

Plantsoen van noten is verkrijgbaar bij de volgende telers:

Walnoten:

- Gebr. van 't Westeinde, Westhofsezandweg 3, 4458 SL 's Heer Arendskerke, tel. 0113-561219

Hazelaar:

- Meulblok Boomkwekerijen, A. de Koningstraat 15, 4434 AG, Kwadendamme, tel. 0113-649379
- J.M. de Groene, Pr. Bernhardstraat 10, 4471 PZ Wolphaartsdijk, tel 0113-581296

S.J. Wertheim werkt bij het FPO in Randwijk.

